

Посібник для роботи з кейсами

Рекомендації для ведучого тренінгу перед першим тематичним заняттям

Що таке насильство над дітьми та жорстоке поводження з дітьми?

Підготовка

- Бажано, щоб учасники до заняття опрацювали розділи 1–9.
- Роздрукуйте вправу на розташування за пріоритетністю перед зустріччю.
- Роздрукуйте кейс для усіх учасників (або підготуйте слайд-презентацію із кейсом).

вправи

Вправа на розташування за пріоритетністю: Що ви думаєте і як ви ставитеся до різних видів насильства над дітьми?

Ця вправа спрямована на те, щоб учасники замислилися над своїм ставленням до насильства спонтанно та без попередньої підготовки. Мета – спонукати учасників обмірковувати такі питання:

- Що для мене означає насильство і жорстоке поводження з дітьми?
- Чи існують форми насильства, які я вважаю особливо серйозними?
- Чи відрізняються думки моїх колег про те, що вважати жорстоким поводженням з дітьми? Як нам з цим працювати?

Якщо існують відмінності у поглядах на те, що є насильством:

- Як різні погляди на насильство та уразливість можуть позначитися на нашій повсякденній роботі?
- Як мені справлятися з тим, що тема насильства над дітьми може викликати сильні емоції? І як нашій робочій групі варто з цим працювати?

Як працювати з цією вправою

- Роздайте завдання у друкованому вигляді кожному учаснику.
 - Поясніть учасникам, що цей аркуш призначений лише як вправа для них самих. Його не потрібно буде здавати чи показувати іншим.
 - Обов'язково підкресліть, що немає правильних чи неправильних відповідей.
 - Не озвучуйте мету та завдання першої вправи заздалегідь, збережіть це для обговорення після виконання.
 - Попросіть учасників прочитати завдання, а потім уточніть, чи всі зрозуміли інструкцію та знають, що робити. Також може бути корисно перевірити, чи всі правильно розуміють значення різних видів насильства.
1. Попросіть кожного учасника розташувати різні види насильства над дітьми за ступенем серйозності, не аналізуючи та не замислюючись надто довго.
 2. Розділіть учасників на малі групи (по двоє–троє в кожній), щоб вони могли обговорити, як розташували різні види насильства та якими міркуваннями керувалися у своєму виборі.
 3. Завершіть обговорення в малих групах та підсумуйте їх у великій групі. Ви можете обрати: або дати змогу окремим групам добровільно представити свої обговорення, або

попросити всі групи поділитися своїми думками щодо завдання та висновками, до яких вони дійшли.

4. Поясніть, що мета вправи – спонукати учасників курсу замислитися над власним баченням насильства та своїм ставленням до різних видів насильства.
 - Зафіксуйте відповіді учасників і поверніться до них під час підсумкової дискусії. Ця вправа часто висвічує різні типи відповідей.
 - Деякі учасники вважають, що певні види насильства є серйознішими за інші, і тому оцінюють якісь конкретні види насильства, як більш тяжкі. Сюди часто відносять сексуальне насильство над дітьми. Інші ж учасники зазвичай доходять висновку, що оцінювати насильство в такий спосіб неможливо, оскільки ступінь його серйозності залежить від низки різних чинників: ситуації, ким є дитина, хто саме вчиняє насильство тощо.
 - Важливо, щоб ви, як ведучий тренінгу, не оцінювали жодну відповідь як кращу за інші та не натякали, що існує єдина правильна відповідь. Натомість, підсумуйте та узагальніть різні висловлені думки, наголосивши, що саме в цьому полягає мета вправи: щоб учасники почали замислюватися над власним баченням того, що є насильством і як вони спонтанно оцінюють тяжкість різних видів насильства.

Обговорення кейсу

Як ведучий тренінгу ви можете ставити запитання, щоб поставити міркування учасників під сумнів і спонукати до глибшої дискусії. Наприклад: чи є ситуація, коли одна дитина б'є іншу, настільки ж серйозною, як сексуальне насильство над дитиною? Водночас необхідно чітко підкреслити, що всі види насильства є серйозними, незалежно від того, чи дитина зазнає його безпосередньо, чи опосередковано. Також корисно буде навести дані наукових досліджень.

Мета цієї вправи полягає в тому, щоб учасники:

- замислилися над власним баченням насильства у повсякденному житті;
- замислитися над власними діями з позиції людяності та з позиції фахівця;
- усвідомили, що незалежно від того, яким чином дитина зазнає насильства, це становить ризик для її здоров'я, добробуту та розвитку.

Як працювати з цією вправою

1. Роздайте опис кейсу усім учасникам (або покажіть слайд-презентацію за допомогою проектора)
2. Попросіть одного з учасників у кожній малій групі (по дві-три особи) прочитати кейс уголос. Після цього група має обговорити ситуацію, використовуючи запропоновані запитання. Орієнтовний час виконання – 20 хвилин.
 - а. Які форми насильства можуть мати місце у цій ситуації?
 - б. Чи свідчить щось у ситуації про нерівність у стосунках чи зловживання владою?

Опис кейсу

с. Чи можна визначити слова або дії, що сигналізують про наявність насильства?

д. Чи можна зрозуміти, які ставлення та уявлення про дітей висвітлює ця ситуація? Чи можна отримати уявлення про цінності, які панують у сім'ї хлопчика.

е. Чи має хтось із учасників досвід подібних ситуацій?

3. Завершіть обговорення в малих групах та підсумуйте їх у великій групі. Ви можете обрати: або дати змогу окремим групам добровільно представити свої обговорення, або попросити всі групи поділитися своїми думками щодо завдання та висновками, до яких вони дійшли.

а. У спільній дискусії можна поміркувати над тим, що відбувається, якщо робоча група має різні погляди на те, чи є ситуація з хлопчиком випадком насильства над дитиною чи ні. Що робити в такому випадку? Як можна мислити, щоб забезпечити ефективну співпрацю?

Мене звати Надія, мені дев'ять років. Я живу разом зі своєю сім'єю в невеликому місті в Україні. Моя найкраща подруга Оксана живе на тій самій вулиці, що й я. Нещодавно ми з Оксаною пішли до найближчого магазину. Тато дав мені сто гривень і сказав, що я можу купити щось смачне для себе і для подруги. Дорогою до магазину ми весело проводили час. Ми планували купити сачок для ловлі метеликів і солодоці.

До каси була довга черга, і перед нами стояла мама з маленьким хлопчиком. Хлопчику було, мабуть, років три, і він не міг стояти спокійно: стрибав то на двох, то на одній нозі. Потім він побачив щось у магазині й побіг туди. Ми помітили, що його мама дуже розсердилася: вона залишила чергу, побігла за хлопчиком, схопила його за руку і вдарила по попі. Вона повернула його назад до каси, і все ще була зла, кричала й сказала, що він ні в якому разі не має так тікати. Я добре не почула, але мені здалося, що вона сказала, що хлопчик дурний, бо поведився погано і заважав усім у магазині. Вона також сказала, що якщо він і надалі так поводитиметься, вона зателефонує в поліцію.

Хлопчик повністю замовк і виглядав сумним. І мені, і Оксані стало дуже шкода цього маленького хлопчика. Моя вчителька розповідала нам, що не можна погано поводитися з дітьми чи бити їх. Але водночас я знаю, що треба слухатися дорослих, бо вони дорослі й знають краще

Підведення підсумків і обговорення результатів тренінгу

Завершіть тему, узагальнивши те, що було обговорено під час зустрічі, і запитайте, що учасники взяли для себе.

Приклади запитань, які можна поставити учасникам після першої зустрічі:

- Що було корисним сьогодні?
- Чого ви навчилися?
- Чи було щось, про що ви хотіли би дізнатися більше?
- Чи було щось таке, що здавалося не дуже важливим для навчання?
- Чи добре, на вашу думку, працювала група?
- Чи корисно було працювати в малих групах?
- Чи є у вас пропозиції щодо інших способів розподілу великої групи?
- Чи є інші пропозиції стосовно того, що можна вдосконалити наступного разу?

Також оцініть роботу зі своєї перспективи ведучого тренінгу.

Використовуйте наступні запитання:

- Чи пройшла робота з темою так, як було заплановано?
- Чи потрібно змінити щось у способі ведення зустрічі до наступної теми?
- Чи ефективно працює група у такому складі?
- Чи відповідно підібраний рівень складності? Чи був темп роботи підходящим?

- Чи є якась частина матеріалу, яку потрібно повторно розглянути, додати або уточнити?
- Чи бракувало якихось знань?

Використовуйте результати оцінювання при плануванні структури наступної зустрічі.

